

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 14. september 2020
Kontor: Proces- og Insolvensrets-
kontoret
Sagsbeh: Martin Reinseth
Sagsnr.: 2020-0030-4605
Dok.: 1588150

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1681 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 17. august 2020. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Adsbøl (DF).

Nick Hækkerup

/

Jørgen Jørgensen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1681 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for, hvornår og under hvilke omstændigheder man som pårørende kan miste værgemålet, og hvad skal der til for at generhverve det?”

Svar:

1. Nogle personer er på grund af deres helbred eller andre forhold ikke i stand til at handle på egne vegne i økonomiske eller personlige anliggender. I en sådan situation kan det være nødvendigt, at vedkommende kommer under værgemål, hvor en anden person – værgeren – kan handle på den pågældendes vegne.

I langt de fleste tilfælde beholder personen, der er under værgemål, sin retlige handleevne og dermed retten til at handle på egen hånd. I visse tilfælde kan det imidlertid være nødvendigt at beskytte den pågældende mod at blive udnyttet, herunder at indgå uhensigtsmæssige økonomiske aftaler. Hvis det forholder sig sådan, kan personen få frataget sin retlige handleevne helt eller delvist og dermed inddækket eller fuldt ud frataget sin adgang til retligt at handle på egen hånd.

Hvis en person bliver frataget sin retlige handleevne fuldt ud, indebærer det, at den pågældende bliver umyndig og ikke kan indgå retshandler, dvs. optage lån eller lignende. Det er udelukkende værgeren, som kan det.

Hvis en person bliver frataget sin retlige handleevne delvist, indebærer det, at den pågældende fortsat er myndig, men ikke kan indgå retshandler på det eller de områder, hvor handleevnen er frataget.

Familieretshuset kan iværksætte værgemål, men det er alene domstolene, der kan fratage en person den retlige handleevne helt eller delvis.

2. Når der iværksættes værgemål for en person, er det et indgreb i den personlige frihed, og værgemål må derfor ikke omfatte mere end højst nødvendigt. Værgemålet skal således begrænses til alene at omfatte det, der er behov for i den konkrete situation, herunder f.eks. økonomiske anliggender, salg af fast ejendom eller nødvendige personlige og økonomiske beslutninger i forbindelse med en planlagt flytning til plejehjem eller en ansøgning om hjælpemidler mv.

Hvis efterfølgende begivenheder indebærer, at der ikke længere er behov for, at værgemålet omfatter så meget som hidtil – eller at værgemålet omfatter mere end hidtil – skal værgemålet ændres. Forholdene kan også have ændret sig så meget, at der ikke længere er behov for værgemålet.

Hvis efterfølgende begivenheder indebærer, at der igen er behov for værgemål, kan værgemålet genetableres. I den forbindelse vil den, der tidligere var beskikket som værge for den pågældende – f.eks. en pårørende – på ny kunne beskikkes som værge, hvis betingelserne herfor er opfyldt.

3. En værge skal varetage interesserne for den, som vedkommende er værge for, herunder handle på den pågældendes vegne i de spørgsmål, som værgemålet omfatter. Værgen skal i den forbindelse sørge for, at indtægterne bruges til gavn for den person, der er under værgemål, og hvis der er en formue, skal værgen sikre, at formuen bevares og giver et rimeligt udbytte.

Værgen har ikke ubegrænset adgang til at handle på vegne af den, som værgemålet omfatter, idet nogle beslutninger skal godkendes af Familieretshuset. Det drejer sig bl.a. om værgens forbrug af formue, der er omfattet af værgemålet. Det drejer sig også om mere usædvanlige dispositioner som f.eks. køb og salg af fast ejendom, eller situationer, hvor den, der er under værgemål, skal afholde større udgifter for andre. Værgen skal endvidere have Familieretshusets godkendelse til at give gaver af indtægten, medmindre gaven har en ubetydelig værdi.

Ved værgemålets begyndelse skal værgen udarbejde en fortegnelse over samtlige aktiver og passiver, der er omfattet af værgemålet. Løsøre skal kun medtages, hvis det er særligt værdifuldt. Hvis værgemålet omfatter en formue på 75.000 kroner eller mere, må værgen ikke lade formuen stå i et almindeligt pengeinstitut. Formuen skal indsættes i en godkendt forvaltningsafdeling, der er en særlig afdeling af en bank, som er godkendt til at bestyre midler for blandt andet personer under værgemål.

Værgen skal føre regnskab over sin administration af de indtægter, som værgen modtager for den, der er under værgemål, og sende indtægtsregnskabet til den forvaltningsafdeling, som bestyrer formuen. Er formuen så lille, at den ikke skal være i en godkendt forvaltningsafdeling, skal værgen sende indtægtsregnskabet til Familieretshuset.

4. Familieretshuset fører tilsyn med værgerne. Bliver Familieretshuset gennem en henvendelse eller på anden måde opmærksom på forhold, som må

antages at stride mod interesserne for den, der er under værgemål, skal Familieretshuset iværksætte en undersøgelse af forholdene.

Familieretshuset kan fratage en værge beskikkelsen, hvis værgen misbruger sin stilling som værge, eller hvis det er nødvendigt af hensyn til den, der er under værgemål, herunder hvis den pågældendes samarbejde med værgen fungerer dårligt. Selvom der ikke foreligger misbrug, kan fratagelse ske, hvis værgen viser sig uegnet til hvervet, herunder hvis værgen undlader at opfylde sine forpligtelser, f.eks. ved ikke at udfærdige og indsende de foreskrevne regnskaber. Dette gælder også for pårørende, der måtte være beskikket som værge.

Hvis der er sket fratagelse af værgebeskikkelsen, og den nu tidligere værge på ny ønsker at opnå beskikkelse som værge, kan vedkommende ansøge herom. Det vil bero på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, om betingelserne for på ny at beskikke den pågældende som værge er opfyldt. Dette gælder også for pårørende, der måtte ønske at generhverve en beskikkelse som værge.

5. Tilsidesætter en værge sine forpligtelser, er værgen erstatningsansvarlig over for den, der er under værgemål, for skade, der forvoldes ved forsætligt eller uagtsomt forhold.

Opstår der mistanke om, at værgen har begået et strafbart forhold mod den, der er under værgemål, vil der kunne indgives en anmeldelse herom til politiet.